

Juridische Info : Minderjarigen

1. Rekeningen voor minderjarigen

Er is al heel wat discussie ontstaan betreffende de beheersbevoegdheid van ouders over de rekeningen van hun minderjarige kinderen.

Conform de gedragslijnen van Febelfin (Vereniging van de Belgische financiële instellingen), behandelt de beursvennootschap de rekeningen van minderjarigen volgens de volgende principes: (Enkel) De ouders van het minderjarig kind kunnen de rekening beheren.

Voor bepaalde verrichtingen dienen zij echter een toestemmingsattest van de vrederechter voor te leggen. Tegoeden die voortkomen uit een erfenis of gerechtelijke uitspraak moeten verplicht geblokkeerd blijven tot de meerderjarigheid bereikt is.

Rekeningen van minderjarigen worden steeds door de ouders beheerd 'als een goede huisvader', rekening houdend met het beleggersprofiel dat voor de rekening werd bepaald in samenspraak met de ouders. Voor de soorten financiële instrumenten verwijzen we naar de desbetreffende nota, op basis waarvan beleggingsmogelijkheden verder kunnen besproken worden.

2. De juridische onbekwaamheid

- Zolang een kind geen 18 jaar is, is hij juridisch 'onbekwaam'. Hij kan zelfstandig geen belangrijke juridische handelingen stellen. Voor bepaalde personen kan de minderjarigheid onbeperkt verlengd worden, wegens bv. een mentale handicap. De ouders of de voogd zijn gemachtigd om de meeste belangrijke juridische handelingen in naam van hun minderjarig kind te stellen. Sommige beheersdaden vragen wel de toestemming van de vrederechter voor bv. lenen in naam van de minderjarige, een onroerend goed kopen in zijn naam, een nalatenschap aanvaarden, ...
Wanneer er slechts één ouder overleden is, wordt geen voogd meer aangesteld. Wanneer beide ouders overleden zijn, wordt wel nog een voogd aangesteld. Alleen de voogd 'over goederen' is gemachtigd om het kind te vertegenwoordigen i.v.m. de beleggingen.
- Voor de minderjarige zelf zijn er enkele uitzonderingen op de 'juridische onbekwaamheid'. Een minderjarige mag theoretisch, ongeacht zijn leeftijd, zelf een eenvoudig spaarboekje openen en er geld op storten. Wegens de identificatieverplichting aan de hand van zijn identiteitsbewijs kan dit in de praktijk pas vanaf 12 jaar. Zodra hij 16 is, mag de minderjarige, zonder dat hij zijn ouders eerst om toestemming moet vragen, maximum EUR 125,00 per maand opvragen van zijn spaarboekje. Bij sommige banken kunnen minderjarigen ook een zichtrekening openen, op voorwaarde dat deze nooit in debet mag komen. Voor alle andere beleggingen, het openen van een effectenrekening en het kopen en verkopen van effecten, moeten in principe de ouders hun minderjarig kind vertegenwoordigen.

3. De beheersbevoegdheid en het wettelijk genot

- Wat de beleggingen betreft, zijn enkel de ouders of de voogd bevoegd om een effectenrekening op naam van de minderjarige te openen of te sluiten. Zij hebben nl. de principiële bevoegdheid de financiële tegoeden van de minderjarige te beheren. De **beheersbevoegdheid** houdt ook in dat men deze tegoeden zelf kan bewaren, naar een (andere) financiële instelling kan overbrengen of een professionele vermogensbeheerder kan kiezen. Om effecten te verkopen moeten de ouders zich in principe tot de vrederechter richten. Verkopen en herbeleggen in gelijkaardige effecten met een lager

of gelijk risico is wel toegestaan. Bij aanstelling van een voogd, is deze verplicht om alle gelden en effecten van de minderjarige op rekening te zetten. Een voogd kan enkel effecten herbeleggen in gelijkaardige effecten.

Een derde kan voor een schenking het initiatief nemen om een spaar- of effectenrekening te openen op naam van een minderjarige, maar één van de ouders, grootouders of voogd moeten de *overeenkomst voor opening van de rekening* als wettelijke vertegenwoordiger ondertekenen.

- Om problemen te vermijden bij de verkoop van effecten is het vaak aangewezen om deze in **discretionair vermogensbeheer** te plaatsen bij een erkende financiële instelling. Dit geldt ook voor het beheer van onverdeelde nalatenschappen waarin één of meerdere leden minderjarig zijn. Discretionair vermogensbeheer voor minderjarigen moet verplicht op een defensieve wijze gebeuren.
- De beheersbevoegdheid houdt ook in dat zolang een kind minderjarig is, de ouders in principe het geld of de effecten op een niet geblokkeerde rekening terug kunnen opvragen. Een voogd heeft hiervoor een machtiging van de vrederechter. Ze kunnen de tegoeden niet afnemen ter persoonlijke titel. Ze dienen de tegoeden verder te beheren in het belang van het kind. Ze kunnen het uitzonderlijk wel aanwenden voor bepaalde financiële behoeften van het kind (opleiding, meubilair, gezondheidszorg, computer, vervoermiddelen, ...) Voor grotere bedragen zal de financiële instelling hiervoor bewijskrachtige documenten vragen.
- De beide ouders (of diegene aangeduid door de rechter bij scheiding) hebben in principe ook het '**wettelijk genot**' van de beleggingen op deze rekening. Ze mogen beschikken over de interesten en dividenden die de beleggingen opbrengen, maar ze moeten ook die opbrengst in het belang van het kind zelf gebruiken (onderhoud, opvoeding, opleiding). Dit wettelijk genot heeft geen betrekking op het geld verkregen uit eigen arbeid van het kind.
- Wanneer een minderjarige geld of effecten krijgt uit een erfenis of een rechterlijke uitspraak, moeten die tegoeden verplicht belegd worden op een rekening op zijn naam. Deze rekening moet geblokkeerd blijven voor afnames tot bij meerderjarigheid. Ouders kunnen niet over deze rekening beschikken tenzij ze hiervoor toestemming vragen aan de vrederechter.

4. Schenking aan minderjarigen

De handelingsonbekwaamheid van minderjarige kinderen impliceert een aantal knelpunten wanneer men hen wil betrekken in een successieplanning.

Wanneer een persoon een rekening opent op naam van een minderjarige, vertegenwoordigen de latere stortingen vaak telkens een schenking. Alle gewone regels die gelden in geval van schenking, zijn dan ook van toepassing.

Dat betekent onder meer dat handgiften of bankgiften aan successierechten onderworpen zijn als de schenker overlijdt binnen de drie jaar.

De fiscus gaat er wel van uit dat stortingen voor traditionele gelegenheden (verjaardag, communie, Nieuwjaar) niet aan rechten onderhevig zijn, zolang het bedrag in verhouding staat tot het vermogen van de schenker.

Enkel via notariële schenking kan men ontsnappen aan de driejarenregel. Deze schenkingsvorm is dan wel onderhevig aan schenkingsrechten van 3% in rechte lijn en 7% in een andere lijn.

Een essentieel element bij een schenking is de **aanvaarding** ervan.

Omdat ook een schenking een overeenkomst is en een minderjarige als 'handelingsonbekwame' geen overeenkomsten mag sluiten, kan de minderjarige dus zelf geen schenking aanvaarden. Iemand anders moet dus in hun plaats aanvaarden.

Indien de schenking gebeurt door beide ouders, en er zijn nog andere bloedverwanten in opgaande lijn (grootouders) in leven, dan zijn deze laatste bevoegd om in naam van het minderjarige kind de schenking te aanvaarden en moet geen rechterlijke machtiging gevraagd worden.

Gebeurt de schenking echter door één van de ouders, dan wordt aangenomen dat de andere ouder de schenking voor rekening van de minderjarige kan aanvaarden.

Men vermijdt echter beter dat de schenker en de (groot)ouder die de schenking aanvaardt één en dezelfde persoon zijn. Dit om belangenvermenging te vermijden, waardoor de schenking nietig zou kunnen zijn. Indien de beide ouders overleden zijn, kan een schenking aan de minderjarige worden aanvaard door de voogd, die daartoe wel een bijzondere machtiging zal moeten hebben van de vrederechter.

De minderjarige dient niet noodzakelijk op de hoogte gebracht te worden van de schenking. Deze vorm van **discretie** kan een opvoedkundige keuze zijn. Zoon of dochter zouden anders bijvoorbeeld de motivatie kunnen verliezen om nog veel te studeren.

Naast de aanvaarding van de schenking, is het **beheer** van het vermogen een tweede mogelijke knelpunt. Het beheer van het vermogen kan niet door een minderjarige gebeuren. Zolang de ouders in leven zijn (of één van hen), moeten zij dat beheer waarnemen.

Ze handelen in dat kader niet volledig vrij. Er is een resem handelingen waarvoor de ouders telkens een bijzondere machtiging van de vrederechter nodig hebben.

De wetgever heeft in het kader hiervan evenwel een uitzondering voorzien. De aan- of verkopen van effecten en waardepapieren die geplaatst zijn op een effectenrekening bij een erkende financiële instelling, behoeven geen rechterlijke tussenkomst meer.

Conclusie

Het is duidelijk dat schenken aan minderjarigen geen eenvoudige zaak is. Het is dan ook beter schenkingen aan minderjarigen te vermijden. Vaak is het aangewezen om op eigen naam te beleggen en het kapitaal pas te schenken als men de minderjarige rijp genoeg acht om er geen 'domme dingen' mee te doen. Wenst u het toch te doen, dan moet u maximale veiligheidsvoorzieningen in de schenking inbouwen. U kiest in dit geval beter voor een notariële schenking waar bepaalde clausules worden ingebouwd. Een notariële akte is namelijk een authentieke akte, die in tegenstelling tot een eenvoudige hand- of bankgift voldoende geldingskracht heeft ten aanzien van derden. Bovendien is ze onmiddellijk afdwingbaar.

Mogelijke clausules die kunnen worden opgenomen zijn de volgende:

- Conventioneel beding van terugkeer: De schenkers wensen in dit geval dat de geschonken goederen volledig naar hen terugkeren bij vooroverlijden van de minderjarige.
- Omstandigheden inschrijven die de ontbinding van de schenking tot gevolg hebben: Vb. duidelijke gevallen van 'ondankbaarheid' t.o.v. de schenkers zoals een misdrijf van begunstigde t.o.v. de schenker, oplopen van een strafrechtelijke veroordeling, overmatig alcohol- en/of druggebruik, lid worden van een of andere sekte,...
- Invoeren van bewindregeling:
Heel vaak wensen de schenkers de geschonken goederen ook na de meerderjarigheid 'te blokkeren' omdat de begunstigde in feite onbekwaam en onervaren is wegens zijn jeugdige leeftijd om de tegoeden te beheren.
Men kan in een schenkingsakte niet bepalen dat de rekening van een minderjarige geblokkeerd blijft, aangezien deze op zijn 18 jaar juridisch gezien handelingsbekwaam wordt. Wel kan een bewind voor een bepaalde duur (bepaalde leeftijd) als een last in de schenkingsakte ingevoerd worden.
Het beheer van de geschonken goederen wordt in dit geval tot een bepaalde leeftijd opgedragen aan een vertrouwenspersoon.

Wenst U meer informatie over rekeningen van minderjarigen en de schenking aan minderjarigen, contacteer ons dan. Voor bijkomende informatie over schenkingen kan U best op voorhand een afspraak maken (03/760.09.70)

DISCLAIMER:

Deze informatienota heeft een louter informatief karakter. De inhoud vloeit voort uit een brochure gepubliceerd door de vennootschap Dierickx, Leys & Cie Effectenbank en is gebaseerd op een zorgvuldige analyse van diverse betrouwbaar geachte bronnen waarover Dierickx, Leys beschikt. Gezien de snel veranderende juridische en fiscale wetgeving vragen wij voorzichtig te zijn bij de interpretatie en de toepassing van de geboden informatie.